

Autor: VLADISLAV VANČURA

Název díla: ROZMARNÉ LÉTO

Autor:

Vladislav Vančura (1891, Slezsko – 1942, Praha)

* Háj u Opavy, vyrostl v Praze

- český spisovatel, dramatik, filmový režisér
- původním povoláním lékař
- dětství prožil na venkově → láska k přírodě a koním
- studia práv, poté medicíny
- členem a prvním předsedou literárního hnutí Devětsil
- r. 1929 odešel z komunistické strany
- za okupace vedoucí spisovatelské sekce Výbor inteligence → ilegální odbojová organizace
- v květnu 1942 zatčen a poté zastřelen v Kobylisích
- v roce 1946 jmenován in memoriam národním umělcem

- **zařazení autora do uměleckého směru**

Poetismus = jediný avantgardní mezinárodně uznávaný umělecký směr českého původu

- vytvořen r. 1924, skončil po r. 1930, kdy autoři přešli k surrealismu
- autoři: Karel Teige (stať Poetismus), Vítězslav Nezval (stať Papoušek na motocyklu)
- ovlivnění tvorbou G. Apollinaira
- inspirace dadaismem = umění bavit se a žít
- tvůrčí metodou je hra, řada volných asociací
- rozpustilost, parodie, zlehčování
- exotické motivy, cestování, lidová zábava (cirkus, pout'), velkoměsto
- asonance = shoda samohlásek na konci veršů, bez ohledu na souhlásky
- snaha být zcela apolitický

„umění života, je uměním žít a užívat“

Imaginativní (básnický) proud:

- záliba ve starších českých slovních tvarech (čeština humanistická, čeština 19. století)
- kombinace archaismů, knižních slov, jadrných slov, obrátů lidového jazyka
- šroubovitě větné konstrukce
- výrazná role vypravěče, který se čtenářem komunikuje, oslovuje ho
- často postavy, které si naplno užívají života – přímočaré, přímé

- **určení století, v němž autor tvořil**

1. pol. 20.stol. = česká meziválečná próza, imaginativní próza

- **určení dalších autorů stejného um. směru**

Poetismus:

Vítězslav Nezval (1900–1958)

- byl český básník, spisovatel a překladatel, spoluzakladatel poetismu
- roku 1922 vstoupil do Devětsilu, spolu s Karlem Teigem, zde se podílel na založení poetismu
- po 2. světové války byl velmi aktivní v KSČ a jeho tvorba té doby není příliš kvalitní

Pantomima - jeho první poetická sbírka, jedna ze základních knih poetismu

Podivuhodný kouzelník - báseň, klíčové dílo českého poetismu, tajuplný kouzelník

Akrobat, Edison

Manon Lescaut - drama, přeložil a veršoval, považováno za lepší než originál

Jaroslav Seifert (1901–1986)

- k poetismu řadíme sbírky:

Na vlnách TSF – motivy bezdrátového telegrafu, moderní civilizace

(TSF = telegraphie sans fil = bezdrátová telegrafie)

Slavík zpívá špatně, Poštovní holub

Konstantin Biebl (1898–1951)

- proletářská lit. → poetismus → surrealismus

- na konci 1. sv. války zajat na balkánské frontě, měl být popraven – útěk
- trpěl depresemi, spáchal sebevraždu
- obohatil českou poezii o motivy exotiky:

Zloděj z Bagdadu, S lodí, jež dováží čaj a kávu – sbírky náležící k poetismu

Nový Ikaros – čtyřdílná báseň, míšení dojmů – subjektivní, zážitky z války, současný svět

Imaginativní próza:

- zástupci jsou Karel Schulz a Karel Konrád, ale pouze částí své tvorby
- jediným ryzím představitelem tohoto proudu je právě Vladislav Vančura

- **názvy (případně obsahy) dalších autorových děl**

Pekař Jan Marhoul - první V. román, osudy dobrotivého pekaře, který dává na dluh, až zkrachuje

Markéta Lazarová – historický román z období středověku, láska Markéty (dcery lupiče Lazara) k rváči Mikulášovi (z nepřátelské rodiny Kozlíků)

Konec starých časů – román, jež se odehrává po 1.světové válce. Na zámek Kratochvíle je dosazen neurozený správce Stoklasa. Jednoho den přijíždí do společnosti na zámek údajný ruský kníže A. N. Megalrogov se svým sluhou Váňou. Jeho aristokratické způsoby a původ jsou právě symbolem starých časů.

Obrazy z dějin národu českého – 3 díly, 3. je nedokončený

- původně více autorů, nakonec psal Vančura sám

Kubula a Kuba Kubikula – pro děti

Charakteristika uměleckého textu jako celku:

- **literární druh**

epika

- **literární žánr**

novela (humoristická)

- **literární forma**

próza

- **dominantní slohový postup**

vyprávěcí

- **typ vypravěče**

er-forma

- **vysvětlení názvu díla**

Vladislav Vančura se snažil názvem svého díla vyjádřit výsledek letního povyku v Krokových Varech. Do města přijíždí kouzelník s krásnou společnicí. Všichni jsou jakoby vyvedení z vlastních zaběhlých kolejí. Chovají se rozmarně. Po odjezdu kouzelníka a Anny se ale vše vrací zpět do normálu.

- **posouzení aktuálnosti díla**

Nevěra, rozmar a obliba mladých krásných děvčat starých pánů jsou aktuální i dnes.

- **určení místa a času textu**

místo: Krokovy Vary, Slezsko

čas: léto, červen

- **stručné nastínění děje**

Příběh se odehrává v lázeňském městečku Krokovy Vary během tří deštivých červnových dní. Ústředními postavami je trojice mužů - plavčík Antonín Důra, který provozuje říční lázně na březích Orše, kanovník Roch, sečtělý učenec, a major Hugo.

Prátele tráví nepovedené léto a většinu svého času obšírnými a malichernými debatami. Antonín Důra je ale kvůli mizernému počasí ve špatném rozmaru, lidé se nechodí koupat a plavčík je ve finanční tísní. Jeho náladu mu nikterak nezlepšuje jeho žena Kateřina - obtloustlá a ošklivá ženština, která je téměř vždy kyselá. Vzruch do ospalého městečka vnese až kouzelník Arnoštek se svou schovankou Annou. Uspořádají několik kouzelnických představení a celé město se jim obdivuje. Antonín, kanovník i major se zblázní do krásné Anny, která je ale přitažlivá stejně jako vypočítavá, a pouze si se všemi třemi muži hraje. Postupně každý z nich s ní stráví noc. Kateřina manželovu nevěru ale odhalí a uteče za Arnoškem, se kterým se rozhodne žít v jeho maringotce. Důra si z toho pranic nedělá, naopak je rád, že se manželky zbavil. Při posledním představení ale Arnoštek spadne při akrobatickém vystoupení z provazu a pochroumá si záda. Anna, když vidí, kolik lidí se sešlo, uspořádá představení místo něj a proměňuje se před obecenstvem pouze v krátkých šatičkách. V tu chvíli Kateřina prohlédne, znechutí se jí nestydatý život komediantů a odchází zpátky ke svému manželovi.

Nakonec se všechno vrátí do starých kolejí - Arnoštek s Annou odjíždějí, Antonín se opět věnuje své nejmilejší činnosti, tělesným cvičením, kanovník Roch se znovu zahlubá do svých učených knih a major Hugo pokračuje se svou topornou důstojností ve vzpomínání na svou zašlou slávu.

(Obsah zkopírovaný z: <http://www.cesky-jazyk.cz/ctenarsky-denik/vladislav-vancura/rozmarne-let-2.html>)

- **určení smyslu díla**

kritika maloměšťáctví

vyjádření filozofie pohody a optimismu

- **pravděpodobný adresát**

Spíše starší generace. Mladí lidé ne vždy pochopí pohodu, klid a oblibu zaběhnutých kolejí.

- **zařazení knihy do kontextu celého autorova díla**

knihu napsal v roce 1926 na začátku své tvorby

patří k drobnější próze, kterou Vančura napsal

- **tematicky podobné dílo**

Zdeněk Jirotka – Saturnin: humoristicky laděný příběh odehrávající se během léta

- **porovnání s filmovou verzí nebo dramaturgií**

Filmová adaptace z roku 1967 od Jiřího Menzela s Rudolfem Hrušínským jako Antonínem Důrou v hlavní roli. Kouzelníka Arnoštka hrál sám Jiří Menzel.

Úryvek k rozboru:

Dozpívav svoji písničku, veliký Antonín složil ruce na zádech a maní dýchal na kuličku teploměru. Sloupec téměř neúplatný sotva se pohnul a Důra znamená tuto řádnost měl několik myšlenek, jež se vystřídaly v sledu míšených karet.

„Tento způsob léta,“ děl vposled odvraceje se od přístroje Celsiova, „zdá se mi poněkud nešťastným.

Je chladno a můj dech, jakkoli jsem nepozřel vody, je mrazivý. Který měsíc nám zbývá, jestliže ani červen není dost vhodný, bychom pečovali o zdraví a tělesnou čistotu?

Nuže, ať podnebí je příznivé čili nic, tyto věci nesnesou odkladu.“

Řka to, ujal se mistr řemene, svlékl svůj šat a dívaje se dolů do vody, jež zrcadlila jeho dlouhé zarostlé nohy, roubení bazénu a nebeskou bář, znamenal obraz obrácené nádoby, kterou kdosi neuměle postavil právě na okraj a dodal:

„Ach, plovárna a tato číška jsou prázdný.“

- **atmosféra úryvku**

klidná, popisuje situaci na prázdné plovárně

- **počet postav**

Antonín Důra – jedna

- **charakteristika vystupujících postav (přímá, nepřímá)**

Antonín Důra – majitel plovárny, bohém, touží po Anně, záletník, plavčík, klid'as, má dlouhé zarostlé nohy, žalostivý

- **charakteristika dalších postav**

Kateřina Důrová – manželka Antonína, semetrika

kanovník Roch – zasvěcený Bohu, ale nechá se okouzli Annou

major Hugo – třetí z přátel, bohém

Arnoštek – kouzelník, světoběžník, akrobat, nestálý

Anna – mladá krásná žena, svůdkyně, akrobatka

- **vztahy mezi postavami**

tři přátelé – Důra, Roch, Hugo

manželé Kateřina + Antonín Důrovi

kouzelník Arnoštek + asistentka Anna

- **zařazení úryvku do kontextu celého díla**

Počátek knihy, kdy Antonín zjišťuje, že je chladné léto a na plovárně bude málo lidí.

- **použití jazykové prostředky**

pásmo vypravěče:

dozpívav, znamená, řka – přechodníky

sloupec téměř neúplatný sotva se pohnul – epiteton

myšlenky se vystřídaly v sledu míšených karet – metafora

- specifický archaický pořádek slov

pásmo postavy (přímá řeč):

ani červen není dost vhodný, bychom pečovali o zdraví a tělesnou čistotu – vznešení knižní jazyk

nuže, číška – archaická slova